

d'una planta tòxica (*DECH* I, 556), encara que també hagi estat moss.. *balīša* (556b59, 557a42, 48); ultra l'aspecte semàntic s'hi oposen la *ll* del Maestrat i la colpidora semblança amb els noms de l'atuell.

BELL, BELLA

Els noms formats amb aquest adjectiu com a se-
gon membre no necessiten gaire explicació: *Comabe-
lla*: a Brocà, Soldeu, Borén i St. Guim de la Plana,
Canal Bella a Tuixén; *Barranc Bell* a Barx i Pinet.

Així com en aquests ens hem estalviat detalls topo-
gràfics, i la innecessària semàntica, també podem pro-
cedir sumàriament amb molts dels compostos on l'ad-
jectiu és primer membre, abreujant tals indicacions;
i, fins si hi ha història documental, escaurà que ens
limitem a donar l'any, sense la font en què el trobem.

Belladona Coves de Vinromà, i *Salt de la ~* entre
Caimari i Lluc.; *Bellafla* cognom Bna. 1562.

Bellaguarda, castell te. Portús, Cròn. Pere III. Id. o
Bellaguardia determinatiu antic, de La Pobla (ara *P.
de la Granadella*); *-guarda* alq. te. Borriana [S. XVI];
barri te. Altea.

Can Bellainfanta te. Binissalem. *Bellamirada* te.
Mercadal o te. Es Castell. *Bellavista*, mas a Cameles;
veinat agr. a Nulles etc.

Amb masculins. *Bellaire*, carrer a Cotlliure; serrat,
2029 alt. te. Ralleu, a la frontera occitana: almenys
en part pot venir d'AGRUM 'terreny' més aviat que
d'AER. *Bellcuit* te. Peramola: s'hi han trobat unes mi-
nes, sembla derivat de *cuidar* amb el sentit de 'bona
pensada, bell acudit'.

Bellesguard dins el terme de Barcelona, fou el vell
palau reial: al qual el rei Martí (1408, 1409) declara
«havem mes nom *bell esguard*»; és a la Bonanova,
sota el cementiri de St. Gervasi (CCandí, *Mi. Hi. Cat.*
I, 24, 33, 34). Orònims de sign. tal: *Bellmirall* pda.
munt. a la vall de Llémèna entre St. Aniol i la Barroca
(XLIV, 93, 101): com *Miralles* 'lloc de guaita i bella
vista'; pron. *a bełmiraj̄*. *Bellobir* vall en el vessant de
la Serra de Bertí (Reig Vilardell); *Belloví* cognom Cer-
vera a. 1820 (*BABL* XVI, 289). Còrrec de *Bellaucell*
o *-llocell* te. de Forques i Paçà (pron. *bełuséł* (XXV,
69.25, 73.24), afl. del Còrrec de Tàpies (per al qual
veg. Ponsich, *Top.* 41).

Bellestall, tingué aquest nom un llogaret agr. a Pe-
nelles: *Belestal* a. 1151 (Kehr, *Papsturk.* 329); format
amb el dial. *estall* 'corral muntanyenc', del pre-romà
STALLO- (*DECat* III, 734-5): essent mot desuet en el
català comú, després fou canviat en *-estar*, reduint-lo
a la forma *Bellestar*, del NL parònim (veg. infra): ja
«castell de *Bellstar*» 1359; avui pron. *balestá*. N'hi
degué haver un altre, car en un doc. de 1040, llegit
a l'Arx. de Solsona, trobo *Bellestallo* junt amb Argen-
çola.

Bellfort, agr. de Baronia de Rialb, 1359 (*CoDoACA*
XII, 18 i 25). N'hi degué haver un homònim, car en el
mateix cens de 1359 figura, p. 48 dins la vegeria

de Tàrraga; i a aquest s'ha de referir una «ecclesia de
Belloforte» a. 1331 i 1332, *Pulcroforti* a. 1339 en les
l·listes de parròquies del bisbat de Vic p. p. E. Junyent
(*Misc. Griera* I, 375, 383, 388). Cf. *Bellforn*, pron.
5 *bełfórn* te. Orís (XII, 152.10).

Bellmaig te. Ceret, prop del de St. Llorenç de Cer-
dans (XXIV, 99): no crec que sigui nom d'inspiració
poètica ni religiosa ('el mes de Maria'): més aviat nom
forestal, colle. d'un bosc on cerquin els arbres *maig*
(*DECat* V, 372a39-52), cf. *Bellroure* pda. d'alta mun-
tanya te. Sureda (XXV, 60).

Bellprat municipi de la comarca de l'Anoia, al SE.
de Santa Coloma i del castell de Queralt (pron.:
bełprát, 1920, 1931) (1432: *Veu del Monts.* 1892,
411). Molins de *Bellsolà* entre Puigcerdà i Ur (1318,
RLR XXXII, 151).

Dels altres fem article especial.

Bellàniga (Llavorsí), V. *Vellànega*

BELLARA

Nom de lloc i NP del Cardener. Era un vell alou
del Solsonès, cap al SE. de Solsona. A l'Arx. de Solso-
na, en doc. de 1073: «torrente qui discurrit de *Bela-
ra*», citat entre Clariana, Guàrdia de Vallcorba i el riu
Cardener (comprovat de nou al ms.); en un de 1089 és
donat a Sta. M. de Solsona un «alod in *Bellarano*»,
que, en el mateix, o en un altre doc. del mateix any,
va citat juntament amb *Sorba*. El torrent en qüestió,
deu desembocar en el Cardener, prop de Clariana, i
Sorba és només uns 5 k. NNE. de Clariana. Fora
d'això tinc nota d'un mas «*Cal bełgrá*» en te. de Gui-
xers (XXXVIII, 61.20), poble que és encara en el Sol-
sonès però uns 25 k. al Nord. Com a cognom se sol
escriure amb *a*, *Ballarà*, i es troba precisament cen-
trat en el Cardener. *AlcM* el troba en sis poblacions,
d'aquesta comarca, si bé desbordant un poc cap a
Bages i la Noguera. Però els docs. del S. XI demo-
stren que és *Be-* (amb *e*) i que en tot cas no pot deri-
var de *ball* o *ballar*.

Això també fa més difícil veure-hi *vall* ni res anàleg.
Recorda molt imperfectament *Balderan* NL de Fan-
zara i nom d'una vall del te. d'Alós d'Àneu; el grup
lld podia assimilar-se en *ll* o *l̄* simple, i com que el
nom d'Alós el tinc també amb variant *Baleran*, en ri-
gor seria possible metàtesi *-a-e > e-a*, i àdhuc podríem
admetre que s'hi hagués perdut una *-n = NN* originà-
ria; però l'aparició de la grafia *Belarà*, ja el 1073,
agreuja la dificultat; i tot plegat són massa condicions
dificils majorment si en *Bal-d-eran* haguéssim de veure
el bascoide *aran* 'vall'.

Més planer seria admetre que sigui algun derivat
d'*abella*, com ara *abellera* o *abellar* 'grup de rucs',
i no seria objecció massa greu la pèrdua de la *A-*,
àdhuc antiga; però hi ha dificultat leximòrfica, puix
que no pot ser *abellera* + *-ar* collectiu donada la man-
ca de *-r* en les grafies medievals; altrament un deri-
vat així no s'hauria format amb sufix *-ANU*.